

Azərbaycan Avrasiya məkanının təhlükəsizlik arxitekturasında mühüm aktor kimi qəbul edilir

Fevralın 20-də Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirilib. Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi**ndən verilən məlumata görə, iclası açan Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova əvvəlcə 21 fevral Beynəlxalq Ana Dili Günü ilə bağlı fikirlərini bildirib. Spiker qeyd edib ki, Azərbaycan dili dünyanın ən zəngin və gözəl dillərindən biridir. Bizim dilimiz əsrlər boyu xalqımızın milli mənlilik şüurunun formalaşmasında və mədəni irsinin qorunmasında mühüm rol oynayıb.**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ana dilimizin qorunmasına və inkişafına böyük diqqət yetirdiyini deyən Milli Məclisin Sədri qeyd edib ki, Ulu Öndərin bu sahədə başladığı strateji xətt ardıcıl davam etdirilir. Spiker bildirib ki, ötən ilin noyabr ayında dövlət başçısı Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında çıxışında Azərbaycan dilinin təmizliyinin qorunmasının və düzgün istifadə edilməsinin vacibliyini qeyd edib. O deyib: "Azərbaycan dilinin saflığının qorunması hər bir Azərbaycan vətəndaşının işi olmalıdır".

Spiker Sahibə Qafarova bildirib ki, dövlət başçısı tərəfindən bu istiqamətdə həyata keçirilən işlər Milli Məclis də parlament səviyyəsində dəstək göstərməyə çalışır. O xatırladıb ki, ötən il dekabrın 8-də Milli Məclisdə Azərbaycan dilinin dövlət dili kimi inkişaf strategiyasına həsr edilən konfrans keçirilib. Spiker Sahibə Qafarova çıxışının sonunda vurğulayıb ki, qanunvericilik orqanı Azərbaycan dilinin inkişafı sahəsində irəli sürülən təşəbbüsləri bundan sonra da dəstəkləyəcəkdir.

Sonra iclasda cari məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılıb. Parlamentin komitə sədrləri Şahin İsmayilov, Fazil Mustafa, Zahid Oruc, deputatlar Mürşif Cəfərov, Əli Məsimli, Aydın Mirzəzadə, Sahib Aliyev, Vüqar Bayramov, Azər Badamov, Ceyhun Məmmədov gündəmdə olan məsələlər barədə fikirlərini açıqlayıblar. Bildirilib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin beynəlxalq səviyyəli tədbirlərdə fəal iştirakı ölkəmizin qlobal siyasətdə artan nüfuzunun bariz nümunəsidir. Dövlət başçımızın Münxen Təhlükəsizlik Konfransında, Vaşinqtonda Sülh Şurasının ilk iclasında iştirakı, keçirdiyi görüşlər xüsusi əhəmiyyət daşıyır və Azərbaycanın strateji tərəfdaş kimi statusunun möhkəmləndirildiyinin, habelə ölkəmizin Avrasiya məkanının təhlükəsizlik arxitekturasında mühüm aktor kimi qəbul edildiyinin göstəricisidir. Qeyd olunub ki, Sülh Şurasında təmsil olunmaqla Azərbaycan qlobal sülhün formalaşmasına və regional təhlükəsizliyə yüksək səviyyədə töhfə verən dövlət kimi çıxış edir. Prezidentin çıxışları zamanı Azərbaycanın enerji və neqiiyyat təhlükəsizliyi, Orta dəhliz layihəsi və regional sabitliyin təmin edilməsində oynadığı rol ön plana çəkilib.

Diqqətə çatdırılıb ki, postmünaqişə dövründə regionda daimi sülhün təmin olunması, kommunikasiya xətlərinin açılması və əməkdaşlıq mühitinin yaranılması istiqamətində Azərbaycanın təşəbbüsləri beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən maraqla izlənilir. Habelə ABŞ-lə müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsinin ölkəmizə yeni texnologiya və investisiyaların cəlb edilməsi baxımından vacibliyindən bəhs edilib. Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın region və dünya ölkələri ilə konstruktiv əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulmasında rolu yüksək qiymətləndirilib.

Çıxışlarda, habelə antillill ünsürlərin dövlətimizə, dövlət başçımıza qarşı təxribat cəhdləri pislənilib və bunun qarşısının alınması istiqamətində lazımi addımların atıldığı bildirilib. Azərbaycan Prezidentinin xarici səfərləri zamanı millətimizi, dövlətimizi təmsil etdiyi və ona qarşı atılan hər bir təxribatçı addımın təmsil etdiyi xalqa, dövlətə qarşı yönəldiyi, xalqımızın milli birliyinin sarsılmasız olduğu vurğulanıb.

Deputatlar, bununla yanaşı, ana dilimizin dövlət səviyyəsində qorunması, idarəçilik mexanizmlərinin səmərəliliyinin artırılması, həmçinin milli parkların yaradılması istiqamətində görülən işlərin əhəmiyyəti, tikinti sektorunda fəaliyyət göstərən sahibkarların dəstəklənməsi və digər aktual məsələlərdən söhbət açıblar.

Sonra iclasda gündəlikdəki məsələlər müzakirəyə çıxarılıb.

Parlamentin Sədri Sahibə Qafarova ilk məsələnin "Avropa Şurasının İnsan

orqanlarının alverinə qarşı Konvensiyanın"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi olduğunu bildirib. O, layihənin beynəlxalq sənədlə bağlı olduğunu və "Normativ hüquqi aktlar haqqında" konstitusiya qanununun tələbinə uyğun olaraq bir oxunuşda qəbul ediləcəyini bildirib.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nizami Səfərov layihə barədə məlumat verib. O, layihənin Prezident tərəfindən Milli Məclisə təqdim edildiyini nəzərə çatdırıb. "Avropa Şurasının İnsan orqanlarının alverinə qarşı Konvensiyanı"nın 25 mart 2015-ci il tarixində Santiaqo-de-Kompostela şəhərində imzalandığını söyləyib. Nizami Səfərov Azərbaycanın bu Konvensiyaya xüsusi bəyanatla qoşulduğunu qeyd edib. Bəyanatda deyilir ki, Konvensiyanın müddəaları münasibətin nəticələri tamamilə aradan qaldırılana və Ermonistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında münasibətlər normalaşana qədər Ermonistan Respublikasına münasibətdə tətbiq edilməyəcək. Bildirilib ki, 33 maddədən ibarət olan Konvensiyanın məqsədi insan orqanlarının alverinin qarşısının alınması və onunla mübarizə aparılması, bu sahədə müəyyən əməllərin kriminallaşdırılmasının təmin edilməsi, habelə qurbanların hüquqlarının müdafiəsi və tərəflər arasında milli və beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsidir. Konvensiyada insan orqanlarının qanunsuz götürülməsi və bu cür orqanlardan istifadənin qarşısının alınması, habelə qanunsuz götürülmüş orqanların saxlanması, daşınması, ötürülməsi, idxalı və ixracı kimi əməllərlə bağlı cinayət məsuliyyətinin müəyyən edilməsi nəzərdə tutulur. Konvensiyada cinayətlərin istintaqı və təqibi, qarşılıqlı hüquqi yardım və ekstradisiya məsələləri, habelə beynəlxalq əməkdaşlığın təmin edilməsi ilə bağlı müddəalar təsbit edilir. Sənəddə həmçinin zərərçəkmiş şəxslərin hüquqlarının qorunması, onların fiziki, psixoloji və sosial bərpasına yardım göstərilməsi ilə bağlı müddəalar əks olunur.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov məsələnin siyasi əhəmiyyətindən danışib, Azərbaycanın öz öhdəliklərinə sadıq olduğunu, milli maraqlarımıza uyğun olan konvensiyaları qəbul etdiyini bildirib. O, rəhbərlik etdiyi komitənin sənəd barədə müsbət rəy verdiyini diqqətə çatdırıb.

Müzakirələr zamanı komitə sədrləri Siyavuş Novruzov və Hicran Hüseynova məsələ ilə bağlı fikirlərini açıqladıqdan sonra qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

İclasda Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və "Qiymətli metallar və qiymətli daşlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə və "Büdcə sistemi haqqında", "Mühasibat uçotu haqqında" və "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələri üçüncü oxunuşda qəbul olunub.

Spiker Sahibə Qafarova növbəti 5 məsələnin ikinci oxunuşda qanun layihələri olduğunu deyib. O, növbəti 2 məsələnin Azərbaycan Prezidentinin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olduğunu və mahiyyətə bir-birinə yaxın olduğunu bildirib.

Parlamentin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova, əvvəlcə "Uşaq hüquqları haq-

qında" Azərbaycan Respublikasının qanun layihəsini (ikinci oxunuş) təqdim edib. Layihənin birinci oxunuşda müzakirəsi zamanı deputatların səsləndirdiyi məsələlərə münasibət bildirən komitə sədri uşaqların hüquqlarının qorunması üçün müvafiq hüquqi bazanın mövcudluğunun vacibliyindən və icra mexanizmlərindən danışib, qanun layihəsi ilə bağlı əlavə rəy və təklifin daxil olmadığını deyib.

Qanun layihəsində Azərbaycan Respublikasında uşaqlar barəsində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri, onların hüquq və azadlıqları, həmin hüquq və azadlıqların həyata keçirilməsi sahəsində dövlət təminatları və dövlət nəzarətinin əsasları müəyyən edilir.

Sonra Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində, "Gənclər siyasəti haqqında", "Uşaq hüquqlarının müdafiəsi üzrə komissiyalar haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə", "Yətinlik yaşına çatmayanların baxımsızlığının və hüquq pozuntularının profilaktikası haqqında", "Bədən tərbiyəsi və idman haqqında", "Sosial xidmət haqqında", "Reklam haqqında", "Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında", "Uşaqların zərərli informasiyadan qorunması haqqında" və "Media haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) təqdim edilib. Layihədə "Uşaq hüquqları haqqında" qanun layihəsindən irəli gələrək uşaqların hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi, uşaq hüquqlarının təminatının hüquqi əsaslarının formalaşdırılması məqsədilə bir sıra qanunvericilik aktlarında uyğunlaşdırma xarakterli dəyişikliklər təklif olunur.

İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahid Oruc hər iki qanun layihəsi ilə bağlı, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli, Gənclər və idman komitəsinin sədri Şahin İsmayilov, Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov isə qanunlara edilən dəyişikliklər barədə bu komitələrin rəylərini açıqlayıblar.

Müzakirələr zamanı deputatlar Vüqar Bayramov, Hikmət Məmmədov, Aydın Mirzəzadə, Vüqar İskəndərov, Mehriban Vəliyeva, Tənzilə Rüstəm-xanlı, Pərvanə Vəliyeva, Mələhət İbrahimqızı öz fikirlərini, qeyd və təkliflərini açıqlayıblar. Komitə sədri Hicran Hüseynova qaldırılan məsələlərə aydınlıq gətirdikdən sonra, qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul edilib.

"Kinematografiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi ilə bağlı Mədəniyyət komitəsinin sədri Polad Bülbüloğlu məlumat verib. Qeyd olunub ki, sənədin birinci oxunuşunda dəyişikliklər haqqında ətraflı məlumat verilib və mətn olduğu kimi qalır. Təklif olunan dəyişikliklər kino istehsalı sahəsində hüquqi tənzimləmənin müasir beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşdırılmasına, anlayışların dəqiqləşdirilməsinə və dövlət dəstəyinin institusional mexanizmlərinin genişləndirilməsinə və investisiya cəlbediciliyinin artırılmasına xidmət edir.

Qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Sonra "Yol hərəkəti haqqında" və "Avtomobil yolları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyi-

şiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) ilə bağlı Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Kamal Cəfərov məlumat verib. O bildirib ki, yol hərəkəti qaydalarının təkmilləşdirilməsi məqsədilə hazırlanan qanun layihəsinin birinci oxunuşunda dəyişikliklər barədə ətraflı məlumat verilib və mətn olduğu kimi qalır.

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi sədrinin müavini Azər Badamov layihə ilə bağlı təmsil etdiyi komitənin müsbət rəyini diqqətə çatdırıb.

Qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Daha bir məsələ müzakirəyə çıxarılıb. İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) ilə bağlı məlumat verib. Bildirilib ki, layihə strateji əhəmiyyətə malik investisiyaların dövlət mənafeyi və milli maraqlar naminə alınmasının hüquqi əsaslarının müəyyən edilməsini nəzərdə tutur. Komitə sədri layihənin birinci oxunuşunda dəyişikliklərlə bağlı ətraflı məlumat verildiyini deyərək, sənədin müzakirəsində səslənən fikirlərə münasibət bildirib, bəzi məsələlərə aydınlıq gətirib. Qeyd edib ki, təklif edilən dəyişikliklər dövlətin iqtisadi təhlükəsizliyinin gücləndirilməsinə, milli maraqların qorunmasına və bu sahədə hüquqi mexanizmlərin təkmilləşdirilməsinə xidmət edir.

Azər Əmiraslanov layihənin konstitusiyaya uyğunluğu məsələsinə də toxunub. Vurğulanıb ki, təqdim olunan layihə Əsas Qanunumuzla heç bir ziddiyyət təşkil etmir, əksinə, kifayət qədər konstitusion əsaslara söykənir. Komitə sədri bildirib ki, "dövlət ehtiyacları" anlayışı geniş məzmun daşıyır, yalnız infrastruktur və ya təsərrüfat məqsədləri ilə məhdudlaşmır. Beynəlxalq investisiya hüququnun prinsiplərinə uyğun olaraq bu anlayış dövlət mənafeyinin, milli və ictimai təhlükəsizliyin, sosial-iqtisadi sabitliyin və strateji sektorların qorunması ilə bağlı geniş önləyici tədbirlər də daxilir. Bu baxımdan, dövlət mənafeyi naminə həyata keçirilən ekspropiasiya həm də dövlət ehtiyacları üçün mülkiyyətin alınması kateqoriyasına aiddir və konstitusion əsaslara söykənir.

Qeyd olunub ki, beynəlxalq hüquqda strateji investisiyaların dövlət üçün doğurduğu təhdidləri tanımaqla yanaşı, onların qarşısının alınması üçün hüquqi mexanizmlər təklif edir. Eyni zamanda qeyd edilib ki, Əsas Qanunumuzun 59-cu maddəsinin 2-ci hissəsi dövlətə sahibkarlıq və investisiya fəaliyyəti sahəsində dövlət maraqlarının müdafiəsi məqsədilə tənzimləmə aparmaq səlahiyyəti verir. Həmçinin konstitusiyada mülkiyyət hüququnun qorunması ilə yanaşı, mülkiyyətdən cəmiyyətin və dövlətin mənafevləri ələyhinə istifadə olunmasının yolverilməzliyi də təsbit edilib.

Komitə sədri təklif edilən dəyişikliklərin investisiya mühitinə mümkün təsirləri ilə bağlı səsləndirilən narahatlıqlara münasibət bildirib. Qeyd olunub ki, analogi müddəalar hələ 1992-ci ildə qəbul edilmiş və 30 il ərzində qüvvədə olmuş qanunvericilikdə də yer alıb və bu, ölkəyə xarici sərmayə axınına mane olmayıb. Əksinə, ötən dövrdə ölkəyə iri həcmə xarici investisiyalar cəlb edilib.

Diqqətə çatdırılıb ki, qanunvericilik çərçivəsində və ədalətli kompensasiya şərti ilə həyata keçirilən ekspropiasiya beynəlxalq praktikada investor hüquqlarının pozulması kimi qiymətləndirilmir. Vurğulanıb ki, Azərbaycan Konstitusi-

yası və qanunvericilik sistemi həm mülkiyyət hüququnu qoruyur, həm də investor hüquqlarına təminat verir.

Sonda vurğulanıb ki, təklif edilən dəyişikliklər konstitusion əsaslara malik olmaqla, beynəlxalq hüquq normalarına və dünya təcrübəsinə uyğundur, milli maraqların qorunmasına və iqtisadi təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə xidmət edir.

Müzakirələrdə Milli Məclis Sədri nin müavini Musa Qasımlının, komitə sədri Tahir Rzaeyevin fikirləri dinlənildikdən sonra, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (birinci oxunuş) barədə parlamentin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Kamran Bayramov məlumat verib. Diqqətə çatdırılıb ki, layihə müvafiq qanunla elektron siqaretlərin və ya onların komponentlərinin idxalı, ixracı, istehsalı, saxlanması, topdan və ya pərakəndə satışı və ya istifadəsinin qadağan edilməsindən irəli gələn məsələlərin tənzimlənməsi məqsədilə hazırlanıb. Sənəddə İnzibati Xətalər Məcəlləsində elektron siqaretlərin istifadəsi, idxalı, ixracı, istehsalı, topdan və ya pərakəndə satışı və ya satış məqsədilə saxlanılmasına görə inzibati məsuliyyətin müəyyən edilməsi təklif olunur.

Kamran Bayramov qanunla qadağan edilmiş müvafiq əməllərə görə nəzərdə tutulan inzibati məsuliyyət növlərini diqqətə çatdırıb. Deputat qanun layihəsinin ictimai maraqlara cavab verdiyini, xüsusilə də gənclərimizin sağlamlığının qorunmasına xidmət etdiyini vurğulayıb, həmkarlarından onu dəstəkləmələrini xahiş edib.

Layihə barədə deputat Vəlif Qafarovun fikirləri dinlənildikdən sonra sənəd birinci oxunuşda qəbul olunub.

Sonra Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Arzu Nağıyev "Hərbi xidmətkeçmə haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə" və "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (birinci oxunuş) ilə bağlı məlumat verib. Komitə sədri bildirib ki, təqdim edilən qanun layihəsinin əsas məqsədi müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətə qəbul edilən qadın hərbi qulluqçuların xidmətə uyğunlaşma prosesinin daha səmərəli təşkili və bu sahədə mövcud praktiki çətinliklərin aradan qaldırılmasıdır. Diqqətə çatdırılıb ki, qüvvədə olan "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 38.1.2-ci maddəsinə əsasən, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları üçün ilkin bağlaşma müddəti müddətli həqiqi hərbi xidmətdən, ehtiyatdan daxil olanlar və qadınlar üçün 3 il müəyyən edilib. Həmin müddəə "Hərbi xidmətkeçmə haqqında Əsasnamə"nin 12-ci maddəsinin "b" bəndində də nəzərdə tutulub.

Praktikada kişi vətəndaşlar müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətə qəbul olunmazdan əvvəl müddətli həqiqi hərbi xidmət keçdiklərinə görə hərbi xidmətə uyğunlaşma mərhələsinə artıq başa vurmuş olurlar. Qadınlar isə müddətli həqiqi hərbi xidmət keçmədən birbaşa müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətə qəbul edildiklərinə görə ilkin mərhələdə hərbi xidmət şəraitinə uyğunlaşmada çətinliklərlə üzləşirlər. Qadınlarla dərhal 3 illik ilkin bağlaşmanın bağlanması onların uyğunlaşma dövrünü keçmədən uzunmüddətli öhdəlik götürməsinə səbəb olur ki, bu da sonradan əsasən ailə vəziyyəti və digər obyektiv səbəblərlə hərbi xidmətdən vaxtından əvvəl ehtiyata buraxılmaları ilə nəticələnir və kadr sabitliyinə mənfi təsir göstərir.

Qeyd olunanları nəzərə alaraq, qanun layihəsində qadınlarla bağlanan ilkin bağlaşma müddətinin 3 ildən 6 ayadək azaldılması təklif olunub. Arzu Nağıyev vurğulayıb ki, dəyişiklik qadın hərbi qulluqçuların hərbi xidmətə uyğunlaşma imkanlarının artırılmasına, hərbi xidmətin təşkilinin səmərəliliyinin yüksəldilməsinə xidmət edəcəkdir.

Layihənin müzakirəsində Milli Məclisin Sədr müavini Ziyafət Əsgərov, komitə sədrləri Siyavuş Novruzov və Hicran Hüseynova, deputatlar Vüqar Bayramov, Kamal Cəfərov və Səyyad Aran bəzi qeydlərini səsləndiriblər. Sonra qanun layihəsi birinci oxunuşda səsə qoyularaq qəbul edilib.

Rəşad CƏFƏRLİ, "Azərbaycan"